

Luceafărul

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

SUB SEMNUL VALORII

din perspectiva Tezelor pentru Plenara Comitetului Central al P.C.R., amplu program al activității ideologice și politico-educative, marele festival al muncii și creației „Cintarea României” reprezintă un spațiu de acțiune, de implicare la parametri noi, la o cotă valorică mereu mai ridicată. Festivalul a căpătat, de la lansarea sa ca idee-forță a vieții spirituale românești, consistența unui fenomen de masă, deplin angajat în realitățile epocii pe care o trăim, deplin revelator pentru potențialul de creație al poporului nostru. Antrenând practic întreaga națiune într-o competiție deschisă spre cunoaștere, spre autoperfecționare, spre participarea conștientă la actul de cultură, de creație, „Cintarea României” a determinat un climat de autentică emulație, a devenit un creuzet în care se forjează și se formează conștiința revoluționară a omului nou, a produs și produce valori.

Etapa în care ne aflăm, exigențele puse în fața frontului nostru ideologic de Tezele elaborate de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reclamă un nivel net superior în întreaga activitate cultural-educativă. Manifestările organizate sub genericul „Cintării României” se cer concepute și realizate cu mult mai multă rigoare în ceea ce privește conținutul, forma și eficiența educativă. Evitarea șablonului, a rutinei, a inerteției păguboase ce și propune doar „bifarea” unor acțiuni în cadrul unui plan cultural cantitativ sint imperiative de la care nu avem dreptul să abdicăm în nici o împrejurare. Ne vom referi în context doar la câteva repere care tin de activitatea de creație în domeniul literaturii. Astfel, cenzorul literar, modalitate vie de dezbateră a ideilor literare, de crearea a unui climat capabil să opereze o selecție valorică, să formeze, înainte de orice, un gust artistic sigur și, totodată, să impună talente autentice, trebuie să-și propună cu multă fermitate problema calității îndrumării, înțelegând pe mentorii de ocazie, în cele mai multe cazuri veleitarii respectivelor cenzori o rampă de lansare proprie. Există la această oră în țară un mare număr de cenzurări puternice care au deja o

tradiție, confirmată de debuturi editoriale și chiar de premii literare. În București, pe lângă marile întreprinderi, la casele de cultură și creație „Cintarea României” ale tineretului, în Maramureș, în Hunedoara, în Galați și Brăila, la Craiova sau în Caraș-Severin, putem avea adevărate etaloane ale unei activități exemplare. Cu atât mai mult sintem dator să atragem atenția asupra necesității extinderii experiențelor valoroase printr-un permanent și profitabil schimb de opinii.

In altă ordine de idei, se impune o preocupare mult mai susținută în vederea creșterii calitative a concursurilor literare organizate în diferite județe ale țării. Unele au, de asemenea, o tradiție constituită — dacă ar fi să ne referim numai la concursurile „Nicolae Labiș” — Suceava, „Lucian Blaga” — Sebeș, „Marin Preda” — Teleorman, „Vasile Luca-ciu” — Căciulău Maramureș, „Mihu Dragomir” — Brăila — dar proliferarea, nu în toate cazurile justificată, nesusținută de o selecție și de o pregătire corespunzătoare lașă teren liber improvizat, festivalismului, veleitismului, afirmării „concurtenților de profesie” care-și plimbă „creațiile din județ în județ, se aureolează chiar cu premii locale, dar nu depășesc niciodată acest stadiu. Și, la urma urmei, ce garanție valorică poate oferi un concurs care are, să zicem, treizeci de concurenți și oferă douăzeci de premii? Sînt situații ce se cer judecate cu mai multă exigență, în lumina sancțiilor majore care revin organizatorilor acțiunilor ce se așează sub genericul marelui festival național „Cintarea României”.

Acum, mai mult ca oricînd, apelul secretariatului general al partidului de a ne concentra toate forțele pentru formarea unor oameni cu un larg orizont cultural, receptivi la nou, animai de spirit revoluționar, de dăruire pentru marile idealuri ale devenirii patriei socialiste, trebuie să găsească un răspuns pe măsură în întreaga activitate a frontului ideologic, în fiecare dintre manifestările desfășurate în cadrul „Cintării României”.

Lucaefărul

Vasile Pop Negrețean: „1918”

1918-1988: 70 DE ANI DE LA MAREA UNIRE

Prezentul continuu

aici, la Alba Iulia, unde totul vorbește despre istorie, unde orașul însuși răsună neîntreput un lung capitol din propria sa istorie, trecutul se prelungește firesc și retrăiește în limbajul în gesturile, în existența locurilor și de azi. Sus, cum obișnuiesc să zică localnicii, care trăiesc în orașul de jos, sus, așadar în Cetate, răscăla la lui Horea nu mai este, ca în alte locuri, o lecție dintr-un manual ori altul, ci o amintire concretă, reînviată mereu la umbra celui lui: sus, amintirea celui dintîi uniri, cea făptuită de Mihai Viteazul, nu mai este de mult un exercițiu de memorie, ci o prezență continuă dăruită în statuia marelui voievod. În cealaltă unire, cea mare și definitivă, ale cărei ecouri sînt încă puternice, în sala unirii, în catedrala

reîntregirii, în clopotele orologului, este de fapt cel dintîi pas al istoriei noastre moderne. Așa se face că pînă și orașul de astăzi al străvechii cetăți, noile sale cartiere, răsar și aici ca prelungiri ale trecutului prelungit în prezent. Era, prin urmare, nu numai firesc, ci de-a dreptul obligatoriu, ca manifestările cuprinse în **Decada cărții românești** din acest an, în primul rînd aici, la Alba Iulia, să evocă, la rîndul lor, istoria mai mult sau mai puțin îndepărtată. Să se și înscrie, temeinic, declarat, în circuitul de acțiuni menite să cinstească Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, cu atât mai mult cu cît, iată, ne aflăm de acum în pragul aniversării a 70 de ani de la desăvîrsirea sa. Într-o parte, în atribuțiile de drept ale prezentului de a-și pretui, ca întotdeauna, cu aceeași stîntență, trecutul. Era, pe de altă parte, o intruchinare concretă, cotidiană, a unui adevăr admis altminteri fără rezerve la modul principal-abstract: acela că fără trecut este imposibilă existența prezentului și că fără prezent însuși viitorul nu poate fi conceput. Iată de ce mi se pare că ciclurile de manifestări, complexe și unitare, destinate să ne readucă înaintea ochilor actul reîntregirii de la 1918, fie

Dumitru Matală

Continuare în pag. a 7-a

NOUA GEOGRAFIE LITERARĂ

Desen după natură

Vocația lirică a lui Negoiță Irimie (Cascadele lunii, 1961. Dor de infinit, 1966. Joc de planete, 1966. Echilibru indierent, 1969. Patima ciocirii, 1970. Ramură solară, 1972. Aluzie marină, 1973. Colorind o frază, 1978. Strada cu un conșur număr, 1983. Patria limbii române, 1985. Desen după natură, versuri, 1988) este a unui poet ce iubeste cîntarea, sunetul pur al verbului rostindu-și solemn melancoliile nocturne, reflecțiile duosceptice născute în fața oglinzilor ce răsfrîng în chip de pelerin ce nu a străbătut în întregime deșertul utopiei. Negoiță Irimie trăiește absolutul lumii din natură și din lumea de destina, ca formă a vieții. Teatrulizarea ființei, detașarea de evenimentele ei, de mutațiile produse în timp, starea de neliniștită căutare a copilăriei și adolescenței, recomandă în Negoiță Irimie un spirit interogativ, solar, disponibil să cucerească inima naturii cu o privire abstrăctă de îndrăgostit. El dă nume orizontului de semne ale naturii în expansiune, descoperindu-se pe sine, ca un frate al lui Orfeu. Cînd bate miezul nopții,

Gheorghe Tomozei

Continuare în pag. a 2-a

IN SPIRITUL TEZELOR PENTRU PLENARA C. C. AL P. C. R.

Generațiile literare

trenul modei merge mai departe, foar-te zecede. Generațiile literare se ac-tivează la bretea stărilor și a timpului sau așteaptă să vină la schimb, sau se odihnesc după efortul purtării ei, în circularitatea acțiunii estetice, ceea ce face fenomenul literar mereu viu, îl acordă originalitate și coerență. Compromisul poate fi mutat și la forme de succesiune ale stărilor literare: un pluton este în acțiune, altul se află în stare de veghe (după ce a funcționat), altul se află în stare de somn, de latență, adică așteaptă să vină la schimb.

Problema generațiilor este, probabil, la fel de veche cît și fenomenul literar, dar parcă niciodată nu s-au aglomerat în timpul literelor, atitea generații care, fatalmente, nu pot fi numai sectorizate în vîrstele biologice concurente în constelația și competiția literară, ci și acte de apartenență, cît mai restrictiv, la o promoție sau alta. Generația este, oricît am socoti acest lucru ca ineficient, și opțiune, dincolo de vîrste. Astăzi se vorbește de generațiile '60, '63, '70, '75, '80, '85, toate active în fenomenul literar actual, ceea ce nu înseamnă că fenomenul literar înseamnă numai generații în sine mai. Dar promoțiile nu se împlinesc doar cu declarații de principii, ci prin asimilare consistentă în timpul literelor, prin conștientizare critică.

Se pregătește generația '90 (nu numai că a fost anunțată, dar s-au făcut și încercări de teoretizare ale indicelui de specificitate)... ceea

ce este, trebuie să recunoaștem, prea mult. Dar problema „generațiilor”, a paradigmatelor acțiunii literare, nu se reduce doar la o atitudine de așteptare sau aderentă, efectivă, cît devine operație de purificare a fenomenului textual, și, ca atare, trece în zona de interes a istoriei literare, (de obicei, despre generații vorbesc în manifeste entuziaste, dar irelevante, chiar scriitorii tineri sau numai de bătrîni. Pentru că, dacă tineretea ar ști, dacă bătrînetul ar putea...)

În general, concepțiile exclusiviste despre literatură și performanța estetică a vîrștelor (adică despre generații) nu au generat opinii și opțiuni capitale, demne de încredere și de urmat: nici juvento-crații, nici geronto-crații nu pot afirma sinuiri un organism literar care să armonizeze din toate privințele, cu alte cuvinte să dea naștere unei literaturi numai de scriitorii tineri sau numai de bătrîni. Pentru că, dacă tineretea ar ști, dacă bătrînetul ar putea...)

Incontestabil că literatura rămîne un atribut al tineretii spirituale, care nu se confundă cu vîrșta biologică, dar și-o asumă în numele principului romantic al Luceafărului și de Șteoaia Polară, de Carol Mate și de Carol Mic. Nimic nu va putea să voaleze imaginea ciocirilor de floare străjînd în parcul orașului clipele de sublimă înțelegere a miilor de adolescenți aduși în jurul, în oraș, și de floriul unui concurs dintre cele mai semnificative din lumea literelor noastre — concursul de recitare a poeziei eminesciene. Orașul întreg e cu citeva decenii mai tînăr, capătă în firea sa o misurare din adîncuri ce-l primenește, ce-l înnoiește și-l bucură omeneste.

Aureliu Goci

Continuare în pag. a 6-a

TÎNĂR ÎN AGORA

Puterea sa de tînăr

am unorii senzația clară, ce-mi stă ca un jeatic sub spuză preocupărilor de fiecare zi, că... Botoșani, așa cum se află el acolo în nord de țară, ar fi plină mai aproape de stele și că, local din această pricină, cele două generații în sine mai adînci, mai bine conturate și mai coplesitoare. Și oamenii de-acolo, din generația „și”-chipele, și lucrurile sînt străbătute de o substanțializată emoție, de un flux neostit de impresii ce tulbură și limpezeste, într-un joc dialectic ce captivază. Am zis că emoție și nu emoție pentru că totul se unifică acolo, în firea celui ajuns în Botoșani, în preajma punctului ce-a iradiat omul Eminescu. Nicăieri în lume n-aș putea fi mai emoționat ca în Botoșani pe care-l știu de cînd se culca în fiecare toamnă, pregătindu-se de iarnă ce se luau în serios de la prima pînă la ultima zi, pe sub grădini cu gutui și merei ce-nroșeau tainice păreri de rău, șoptite de îndrăgostiți mereu aceiași și mereu alții, minune a firii ce nu se va termi-

na nicicînd, nicidecum, ca într-un cîntec al pămîntului pe care-l calci și-l auzi în anume, numai în anume împrejurări, cînd sufletul îți este în haină de sîrbătoare. Îmi stăruie în amintire teii orașului care înfloresc parcă altfel decît altundeva în cîntecul nostru văzînd în fiecare seară de Luceafărul și de Șteoaia Polară, de Carol Mate și de Carol Mic. Nimic nu va putea să voaleze imaginea ciocirilor de floare străjînd în parcul orașului clipele de sublimă înțelegere a miilor de adolescenți aduși în jurul, în oraș, și de floriul unui concurs dintre cele mai semnificative din lumea literelor noastre — concursul de recitare a poeziei eminesciene. Orașul întreg e cu citeva decenii mai tînăr, capătă în firea sa o misurare din adîncuri ce-l primenește, ce-l înnoiește și-l bucură omeneste.

Eugen Mihăescu

Continuare în pag. a 7-a

CATALOGUL CORĂBILOR

La cine mai sint manuscrite eminesciene?

● „La cine sint manuscritele lui Eminescu?” se întreba în 1899 Ilarie Chendi și un confrate, Dumitru Bălăeț, își repeta de curînd întrebarea. Indubitabil, Chendi nu avea stire de tezaurul manuscriselor eminesciene, aflat în ploasa păstrare a lui Măiorescu și își dunea speranțe în descifrarea unei enigme de care o repovestesc, succint: venit în 1898 din Transilvania, criticul s-a instalat cu chirie (din pură, fericită întâmplare) chiar în camera locuită cîndva de Eminescu în strada Știrbei Vodă numărul 72. Gazde i-au fost niste „nemții” ce i-au povestit că după moartea poetului „au venit la dînsii doi domni, cari erau prietenii lui Eminescu și pachetind toată sărăcia rămasă de pe urma lui, au umplut două cufere cu cărți și manuscrite și au plecat”. Chendi se întreba, întrebînd: La cine sint manuscritele lui Eminescu? Foarte aproape de acest misterios episod al „prietenilor”, el nu se îndoaia de spusa interlocutorilor săi din Știrbei 72 care își aminteau că într-adevăr rămăseseră de pe urma poetului „mai multe manuscrite, proză și versuri” adunate chiar de doamna casei în „teancuri” și „pachetați” într-un zeamantan.

Bălăeț convins în 1988 că nu știm mai mult decît Chendi în urmă cu 90 de ani despre soarta aceluia zeamantan (cu puține fraze înainte, în același text parcă de două cufere). Nu cred că se poate răspunde la acea dramatică întrebare. Înclin să cred că „nemții” au exagerat: multe manuscrite vor fi fost doar cîteva, în rest, spaluri de ziar, corespondență, hîrtii fără însemnătate. În 90 de ani

cuferele (sau zeamantanul) și-ar fi dezvăluit cumva comorile. Toate manuscritele eminesciene apărute după 1899 își au, cunoscută, o adevărată poveste a lor și era greu ca acest impresionant fond să rămînă nestiut. Fost-au cei doi prieteni, sau „prietenii”? Într-alt de mercantili încit să pună mîna pe manuscrite sora se împănau mai tîrziu cu merite „culturale” (sau, mai prozaic) să le vindă? Ait de trogloditi încit, neînșiere să le aprecieze valoarea, să le distruagă? Ait de sălbatici? Ar mai fi tragica posibilitate a pierderii lor pur și simplu, în vreun banal accident. Problema unui posibil fond de inedite nu se prea pune, în epocă. La 10 sau 15 ani de la sfîrșitul Luceafărului se vorbea despre iminenta apariții de Opere complete. În general, editia Măiorescu le părea contemporanilor (cu mîrșite excepții) a cuprinde tot Eminescu. Nu e deci ciudat că întrebarea lui Chendi n-a încitat. Surprinzătoare poate fi considerată și tăcerea lui Măiorescu, de la primirea spre păstrare a manuscriselor lui Eminescu și pînă la donarea lor Academiei Române, jurnalul marelui critic e generos cu întimplări fatal mîrșite dar niciodată nu trădează vreo preocupare privind tezaurul demn de un Harun al Rașid, pe care îl avea în zîră. Tăcerea, ca sub un straniu jurămînt poate însemna prudentă: criticul, sigur că numele lui Eminescu va căpăta me-

Gheorghe Tomozei

Continuare în pag. a 2-a

ISTORIE TRĂITĂ

M. Sadoveanu: „...Energile latente ale națiunii”

In timpul retragerii din Moldova, Mihail Sadoveanu, a condus ziarul **România**, organ al Comandamentului general al armatei. Avea 37 de ani, vîrsta bărbăției depline, era cunoscut ca unul dintre cei mai mari scriitori ai neamului, cuvîntul său străbatea neabătut în popor purtînd simplitatea și măreția prin care ostasul și ofiterul deveneau egalii într-o încordare ce definea ființa unui neam întreg. Încordarea sa în victorie, are acea tărie a regnului vegetal care nu poate fi orit din creșterea ordii ce timpul i-o ordona. Important pentru definirea modului său de a simți evenimentele mi se pare editoriajul din 27 februarie 1918. Iarna grea se destramă, așteptarea încordată începe a căpăta un sens — dar peste toate, peste oameni și natură se lățește zvonul unei „paci dumsănoase”, pe care adversarii încearcă să ne-o impună. Ca organ al Comandamentului general al armatei, ziarul **România** i-au fost interzise ori cenzurate. Într-adevăr, în perioada tratativelor pentru acest trist episod al păcii separate ziarul apare cu

multe pete albe pe care ștampila „cenzurat” se răsfătă trist. Cuvîntul lui Mihail Sadoveanu rămîne, totuși, întreg, comandantii armatei române înțelegînd că istoria are nevoie de el — ori arhipatrii instituie a cenzurii de fruntea surzucini să-l miste din pagină și din constința celor care-l știu. Articollul, intitulat „Provizorat”, prezintă pe scurt situația de pînă la acel moment: „Ridicați pentru un drept firesc și pentru ne-căzurile seculare ale neamului, ne-am găsit în fata unei puteri covârșitoare. Am primit izbituri după izbituri. Dumsanii s-au auzit asupra-ne ca valurile nefsirite din toate zările. În stăpînirea lor au avut mijloace feroase de război. Odată cu ei s-au abătut stoluri negre de ciori care au scuturat în jurul nostru și împu-nată, peste oazele spiriului”. Într-un alt articol, amuzat din noi boile, Amar ne-a fost sufletul — și pline de umbre de jale se scurgeau zilele iernii trecute. Ca și cum cortegiul suferințelor nu era împinit — o iarnă sălbatică a bîntuit peste retragerea și pribegia noastră.

Speranța a strălucit cu cele dintîi zile ale primăverii. S-a încheiat codrul, s-au încheiat și rîndurile. Puterea mortilor glorioși a trecut în cea vii. Armata noastră s-a ridicat iarăși pentru dreptul nostru.

Enica îndrîului pe care armata noastră a desfășurat-o în munti și pe Siret va cinsti de-a pururi numele acestui popor”.

Urmează descrierea situației frontului în întreaga Europă, după care zvonul păcii separate, pe care Sadoveanu o consideră un simplu provizorat pînă la stabilirea adevărului ultim: „Luptătorii nostri stau încă pe Siret. Dar tu-nu a conțin. În frîmțarea noastră pentru așezarea lezilor ce ni se cuvine a interveni o poză. Intervine și o pace, poate, împusă de împrejurări dumsane. E o pace tristă. E o toamnă mohorâtă. Dar nu poate fi decît o stare de tranziție, căci neamul e întreg și viază. Toate pulsațiile lui, toată seva acestui pămînt — tind spre înouire și spre primăvară.

Idealurile noastre, dreptățile noastre — sînt în noi ca forță din mărul cel sălbatic pe care-l vedem ani și ani la margine de drum. Îl sfîșiau, îi rupeau mugurii, îl insultau tot reprezentanții scării zoologice: l-au bătut grindinile și l-au pusitîi omizii. În fiecare primăvară el își inchideă rîmile și întindea bratele tot mai sus spre cer, Cînd trunchiul noduros și plin de cicatrici a pus la adăpost, în lumină, o coroană puternică, într-o primăvară, o splendidi și rozalbă înflorire s-a desfășurat ca o răsplătă a altor iniții și suferinți.

Puterile aspirațiilor noastre nu pot fi oprite

Zaharia Sângeorzan

Continuare în pag. a 6-a

Nicolae Georgescu

Continuare în pag. a 7-a

Posteritatea lui TITU MAIORESCU

Modernitate exterioară caracterizează ambele cărți care ne propun un Maiorescu umoral și complexat. Modernitatea lui Maiorescu stă pentru Alexandru Dobrescu în conștientul lui de „contemporan al nostru” prin suferință, prin elaburarea și dezordine. În Viața lui Titu Maiorescu de Z. Ornea modernitatea de abordare este susținută prin tema psihanalitică a complexului de inferioritate...

Cel mai slab și nesigur reprezentant în această carte este etajul raporturilor critice cu scriitorii ei. Într-o viață a lui Titu Maiorescu este inevitabil să urmărim cum se face și se desfășoară legăturile lui cu scriitorii, cum l-a influențat sau cum l-a influențat pe acesta, de ce unii se întorc împotriva criticului, de ce Caragiale a devenit un inamic al lui Titu Maiorescu la un moment dat. Dar aceste preocupări lipsesc din vederile biografului cu ochiul furat de amănunte prea puțin semnificative pentru năzuința spirituală a lui Titu Maiorescu.

CARTEA DE DEBUT Alternativa poeziei

Una din caracteristicile perioadei literare actuale este asaltul poeziei. Cantitativ vorbind, este autorilor, cit și creația de a propune noi mulți poeți tineri deopotrivă. Din punct de vedere calitativ, fenomenul rămâne similar: generația '80 a exprimat preocuparea pentru poezia adevărată și prozatori abia acum încep să devină pertinenti. Debuturile reflectă a ceea ce s-a întâmplat în volumele colective de debut poetic, sint mai numeroase decât în cazul poeziei. Și, adăuga, chiar mai interesante pentru fizionomia viitorului. Poezia se simțea foarte rapid modificările de mentalitate.

„Viața lui Titu Maiorescu” de Z. Ornea și „Introducere în opera lui Titu Maiorescu” de Alexandru Dobrescu

„Viața lui Titu Maiorescu” de Z. Ornea și „Introducere în opera lui Titu Maiorescu” de Alexandru Dobrescu. Foarte aproape de Marin Lupsanu este Vasile Morar, care debutează cu ciclul „Porumbul roșu”. Principala deosebire dintre cei doi rămâne faptul că Vasile Morar scrie sonete și recupează satul mai ales prin obsesia pentru versul. Versul este în cazul lui Morar o unealtă neapăsătoare, gîngășă, ce împresăvălă lumea și o purifică. Tocmai în această gîngășie văd calitatea sa de poet.

O MANIERĂ INEDITĂ DE REPORTAJ

Autor pasionat de problemele acute ale societății occidentale contemporane, de cele vizibile, dar mai ales de cele ascunse sub straturile poeziei, Stelian Turlea își revine în noua sa carte „Cadmos și clipa care repede”. Editoria Facia, 1988, conține de reportaje, dar și de eseuri, dar în cel al analiticii, înțelegerea mărităriei de autor este ceea ce a redă „chipul lumii și reflectarea lui în oglindă”, adică imaginea voită și cea reală a unei societăți „apăsate de drame prioritare, stringente și nerezovertate”.

La cine mai sînt manuscrise eminesciene?

Urmare din pag. 1. ritate apoteoză. Intenția sa propună posteriții Postumei numai după trecerea unei perioade de timp în care patima unor detractori să se fi stins. În fine, în cazul lui, nu ai de leane restaurat pentru o poezie altă decât frapant nouă înțeles subjugat admiratorilor impunându-le revizuirea, de nu năruirea scârilor de valoare existente.

PROZĂ INCITANTĂ

Există cărți care te îndeamnă ca, după prima lectură, să le mai citești o dată, pentru că ai sentimentul că ti-a scăpat ceva, că anumite sensuri și simboluri mai trebuie descifrate. Asa s-a întâmplat și în cazul romanului „Stai deoparte, Jeronimus” de Constantin Voivozeanu, apărut în Editura „Cartea Românească”. Autorul încearcă, și reușește în mare măsură, un nou tip de scriitură în aria literaturii de aventură, care aduce un nou suflu și înviorază acest gen atât de îndrăgit de cititori, mai ales de cei tineri. Credeam că sorzimea acestui tip nou de scriitură s-ar afla uneori în folioara în proză a prozedor teatrului absurd. În primul rînd, este prezentă surpriza de nuanță fantastică, precum și apariția întempestivă a unor personaje cel puțin ciudate, ca senor Mano, ca Arlechino, un fel de secretar literar al „maestrului”, scriitor de cărți politiste, cel care este, de fapt, eroul de întîmplări și peripeții.

floreaburtan

Intrebări

Oare se poate scrie cu trandafiri pe uși
Numele tău cind vara trece în vechi calești?
Cind vorbeai uitate sint palidă cenușă,
Cind visul te visează frumoasă precum ești?

Dă-mi mina ta de rouă să-ți pun din nou
în el,
Deschide lărași poarta grădinilor de miere;
Vezi, timpul se rotește în veșnic curse;
Și de te strig, se-aude un munte de tăcere.

Rămii mereu frumoasă, rămii și nu-mi
răspunde,
Pe ope de tăgădat trei lebede de fum,
În ochii mei albaștri țirzul se ascunde.
Ca un salcâm în floare în propriul său parfum.

Oare se poate scrie cu trandafiri pe stele
Numele tău cind vara se mistuie-n ferești?
Cind vorbeai roșite par cripi paralele
Și-abia de mal cutează să-ntemeieze vești?

Rămii mereu frumoasă, dă-mi mina să-ți pun
în el,
Vezi, timpul se rotește în carusel nebuli;
Și de te strig, răspunsul e-un munte de tăcere...

Pe ope de tăgădat trei lebede de fum,
În ochii mei albaștri țirzul se ascunde.
Ca un salcâm în floare în propriul său parfum.

Poem șoptit

În această seară, cit aș vrea
Să-mi deschidă ușa o femeie tristă,
Să-mi aducă-n taină râmuriș de stea
Și o floare rară strinsă în batistă.

Să-l vorbesc de mine puțin către zori
Ca despre o casă cu pereți de rouă,
Nimeni să nu știe c-am rămas doborât,
Împărțind nimic, fără rest, în două.

Umerii să-i mângâi, să o cert frumos
Că prea răboavește pe albastru drumuri,
Că uitase, iarăși, ceosul neîntors
Și de-aceia ninge, vara, cu parfumuri.

Și de-o fi să vină în această seară,
Și de-o fi să plece, singură și tristă,
Am să mă arotund, pentru-a cita oară
Și-am să nru, desigur, că ea nu există!

Scrisoare

Ce mai faci? Nu te-am văzut demult,
E noapte și aud cum trec cocorii;
În gîndul tău aș vrea să mă ascund,
Împovărat de stele iluzorii.

Ce să-ți mai spun? Îmi este dor de casă,
De mina ta crăpată, ce mîngie
Tăcerea mea înaltă și frumoasă
Și clipa trecătoare și țirzie.

Poate ți-e somn, poate ai vrea să ai
În bătură umbra mea concretă,
S-o prîmnești și să o duci în rai
Într-o fragilă, candidă șorătă.

E frig în lume, malca mea de fum,
Depart ești și stai încălmată
La poarta de mireasmă dinspre drum,
Cu gîndul la dogorile din vatră.

Despre ce fac, nu întreba nimic,
Sărutarea cu suflul pe frunte,
Tăcerea code, iată, pic cu pic,
În spațiul torturat dintre secunde.

Aș vrea să-ți scriu, dar mina m-a refuzat,
Aș vrea să te visez, o cita oară?
Dar chipul tău s-a preschimbât în frunză,
Imbrăcînd, și-ncepe să mă doară...

Cantilenă

Azi, străzile pe care tu treceai
Cu chipul zădărnit de-atita rai
Și-au colbit, iubito, de minoarea
Și de uitate stele răbdătoare.

Și-acei incendiar și alb parfum,
Blind scinteind pe creanga de salcîm,
S-a scrumuit și nu se mai repetă
Decît pe-o altă fragedă planetă.

De mai cutezi, iubito, să te strig,
Se-aprind în mine pășări mori de frig
Și de te-adun din întimplări frumoase,
Mă simt străin în toaga de mătase.

De te aștept și nu îmi dai de știre,
În mine cad nămeți de risipire.
Azi, străzile pe care tu treceai
Ard mohorite dincolo de rai...

te rebuie pornit de la premiza, domnule elev, că Jora Mălăiță, dascălul de chiralică de la școala superioară de cantori, este un dobitoc sinistru. Vita asta încălțată depășește cu mult apogeul oportunistului, plasindu-se undeva, între canala balonată și tembulul roșogănesc provenit din animalul acela ciudat cunoscut sub numele de homo austriacus. Asta așa, cînd ne exprimăm cit de cit civilizată, pentru că în alte medii sociale, un asemenea specimen nici nu are nume, fiindcă atunci cînd este arătat cu degetul, gestul acesta primitiv este însoțit de un scuipat și basta. Ați văzut, doar, că, dacă însuși își depășește aria existenței dîndu-se la imixtiuni, o înca-sează peste bot, grosolan cu pumnul sau cu dosul palmei. Dar încearcă să faci așa ceva cu nenorocitul despre care veni vorba — se risipește. E prea fragil, domnule elev.

Nu înțeleg, Prințe, de ce te preocupă tocmai individul acesta lamentabil? Îmi exprim nedumerirea cu voce calmă, nădăjduind într-o schimbare a subiectului discutiei.

Nădejdea se dovedește zadarnică. — Probabil că i-ai înțeles existența, îmi întorc replica Prințul Constantin, dacă n-ai exista niște amintiri dramatice, care înjosec întru totul noțiunea de dascăl, domnule elev. Dumneata poate că nu știi, dar nădărnăvul despre care-i vorba, după ce și-a terminat semestrul, s-a pripărit pe la școala superioară, sfîrșindu-se chiar să poarte stralele alea gălătate. Dar asta, treacă-meargă. Au fost mai mulți, chiar dintre cei mai onorabili, care s-au băgat la gălățanii pentru cea de-a doua sîmburte. Unii dintre ei se perindă și azi pe sub ochii noștri.

— Îmi face impresia, Prințe, că încerci să-l te-ai întors cam mult cu privirile îndărăt... — Eu nu încerc nimic, domnule elev. Nu uită, te rog, că eu nu mășor timpul cu poasta... — Dar să revenim la dascălul de la școala superioară de cantori, domnule elev. Să mă duc la ipochimenului nu-i străibul gălățanat al agier. Alțeva l-a făcut detestat și arătat cu degetul, domnul meu.

Înainte de a deslăși buchiile la școala de cantori Jora Mălăiță a fost trimis la Sfinții Munte. Să învețe din scriptură. A locuit într-o chilie scobită în buză de prăpastie, unde călăuzii se trăgeau unul pe celălalt cu hîrbozul, de Doamne, de s-ar fi rupt funia cînd îl trăgeau pe cel despre care vorbesc, școala superioară de cantori ar fi rămas în picioare. Mălăiță și-a făcut učenicia la un călăuz de origine iudaică, botezat în copilărie de niște haagi și cînd s-a întors — furtună și pirjol. Cel puțin așa credea el. Sint sigur că de la prima intrare pe poarta școlii, Mălăiță a folosit parul și învecerea.

N-a existat dascăl căruia să nu-i găsească vreo pricină. Micile abateri de la canon erau privite cu lupa și ridicate la nivel de trădare națională.

Și uite așa, de la un cap spart la altul, sinistrul personal a ajuns să se cocotească pe fuschelele de sus al scării dascălului, dîndu-se mare și deștept în tradiția vechilor minuri de par. Și, deosebit de atent la direcțiile din care se anunțau viiturile, iestea a reușit să se mențină pe fuschele.

A îmbrăcîntit, i-au căzut dinții. I-a încurcîntit părul, iar el mai face încă vocalize și minune parul. Și cit s-ar părea de paradoxal, dar încă lovește tare...

— Dar nici cu dascălăna nu mi-l rușine, Prințe, intervin eu dînd repede din cap a leharului. Un conglomerat de medicotrită lasă. Cel puțin așa se comportă... Detestabilă comportare...

— Nu este așa, domnul meu. De ce să dăm asemenea calificative dizgrațioase unor oameni onestii, care-și fac cu sîrg meseria și care detestă emfaza, laudăroșia și demagogia politică. Cel la care te referi, domnule elev, fac parte din familia oamenilor cinștii.

— Cinștii, cinștii, Prințe, dar atunci cînd acești oameni favorizează plătirea la suprafață a canalei, sensul pozitiv al cinștel se pierde. E chiar să-l de greu să-l obișnuiești pe fuschelele și s-o pu la colt ne grădite, Prințe?

— Dae-ar fi atât de simplu, domnule elev, atunci perfecțiunea ar crește sub ochii noștri, aiomă aluatuului din covată. Dar ce te faci cu stăpînirea și cu pumnul Siguranței care amenință creșterea dîndu-te la mîna lui Jora Mălăiță, și care, oricît ar părea de incredibil, devin cu timpul stîlpul de nădejde al stăpînirii.

— Touși, Prințe, mi se pare că-ai dat prea mare importanță acestui caraghios cu pretenții de lider. Dacă nu uităm puțin dintr-o parte, insul nu-l altceva decît un păduche...

— Un păduche, domnul meu, dar un păduche mult mai nociv decît miriapodul infect. Adu-ți aminte ce-au pățit dascălul Costică Borden și Dele Argeșan, oameni cu mare prestanță între dascălăna dîndu-te la mîna lui Jora Mălăiță, și venit materiale de bază în școlile de cantori de la noi și de-aiurea. Dar asta pînă să se întorcă Jora Mălăiță de la Sfinții Munte. După funesta întorcere, dascălilor pomeniți li s-au luat orele și pe baza învecților politice au fost aruncați la periferie. Vădoșul dascăl, scolit de ovrețul botezat, de pe atunci își croia drum spre Academia Mihăilescă și nu dorea să aibă concurenți. Or, cei doi aveau toate șansele să ajungă la Academia înaintea lui.

Da, Prințe, ai dreptate. Și Costică Borden și Dele Argeșan sint savanți în materie, îmi adaug părerea la cele spuse de interlocutor. Într-o invățăci ei se bucură de mare faimă.

— Faima, domnule elev, vine de la talent și muncă, dar și de la cinste. Toate acestea fac din omul de la catedră un etalon și invățăci sint în stare să deosebească un dascăl veritabil de o mulțime de lameabilă, pusă pe făcut carieră cu orice preț.

— Dar omul nostru mai are și alte bube în creștet, domnul meu. Jora Mălăiță este și un delator odios. Pe mine m-a dat pe mina poterei încă înainte de a se îmbrăca boierii din Principate în haime europenești. A dus tiru undă trebuia și m-au pus în fața mea.

— Probabil că așa te face, Prințe, să te-mplieci la fiecare pas de insul așa înșipid, îl intrerup, zîmbindu-l însinuant. Altminteri n-ar fi de înțeles lătrarea și insistențele.

— Priveste lucrurile unilaterale, domnule elev. Insul înșipid, cum îl zici, e privit de mulți oameni ca un caraghios care, în aspirațiile sale de a ajunge la Academia, își face loc cu coada, provocînd înghionții fără reperusului prea grave. Dae-ar fi așa, atunci într-adevăr nu merită să-l declamăm atit de des numele. Numai că, din păcate, insul este cu mult mai nociv decît se presupune. Prin exemplul său el creează o

stelian gruia INTERMEZZO LA GAUDEAMUS

adevărată pătură de ipochimeni, care sub obrocii capotamentului ascund feroacitatea. Pentru că, domnul meu, zîmbetul aparent inofensiv al lui Mălăiță poate oferi liniste doar canalei patențate și năvilor. Cu zîmbetul multînșipit el preia toate manevrele stăpînirii, incuviîntîndu-le la îndeplinire fără să crîncească. Pentru el, totul este logic și binevenit. Încearcă, domnul meu, să te abată puțin din coordonatele preconizate de stăpînire și asupra dumitale o să cadă cu răpăit de grindină țipetele de scapete ale potlogarului cărunt.

— Asia, în cazul cel mai fericit, pentru că el te poate da pe mina Siguranței cu o canoadoe de parcă te-ar trimite la o petrecere cu lăutari, iar dacă l se atrage atenția, cu vorbe bine cîntărite, se înțelege, că întreprinderile sale pot avea urmări fatale, își serveste justificarea pe tavă, gârșită în majoritatea cazurilor și cu lună cîștărită despre motivele care au determinat stăpînirea să intervină și că în fapt nu-i vorba de crimă ori de brutalitate orbe, etc.

— Și uite-asa, stăpînirea mai face un pas pe calea terorii, iar detestatul dascăl de la școala superioară de cantori se vede și mai aproape de jilțul academicesc. Și nici asta n-ar fi la urma urmei latura cea mai odioasă a existenței ahonucului de jilțul cu pricina.

Mălăiță și cel lipsit de scrupule ca el, ferecăt în egoismul lor bîcnic, au dus tara pe marginea prăpastiei. Da, da, domnule elev, toate retele se trag de la Mălăiță așa văzut în toate suprapunerile de oglinzi. Cine crezi dumneata că ne-a băgat în războiul ăsta scribavnic? Cinele roșu, vezi zice, ori zugrăvit de la Berlin. Dar ăstia în ce se potrec, domnule elev? Nu cumva puterea celor doi se sprijină pe spinările încovaliate ale acestor patrioți fără scrupule? Auz?

— Prințe, dar dumneata dai acestui cap pătrănit niste proporții enorme, pe care la urma urmei nici nu le merită! Chiar crezi că mă poți convinge că un gînar poate pune în misă care angrenajul politicii de stat în direcțiile pomenite? Cam prea mult, Prințe...

— Da, prea mult, domnule meu, dacă raportăm cele vorbite la aria de acțiune a unui singur individ. Numai că noi deseori uităm că tot gînarul de felul lui Mălăiță fac front comun, constituindu-se într-un mastodont care striveste totuși. Asupra acestui Mălăiță colectiv îmi-am îndreptat privirile, domnule elev, încercînd să-i determin necivilitatea și nu existența singulară a caraghiosului cărunt, care de cite ori are ocazia pozează în atotștiutor.

— Prințe, dar dumneata dai acestui cap pătrănit niste proporții enorme, pe care la urma urmei nici nu le merită! Chiar crezi că mă poți convinge că un gînar poate pune în misă care angrenajul politicii de stat în direcțiile pomenite? Cam prea mult, Prințe...

— Da, prea mult, domnule meu, dacă raportăm cele vorbite la aria de acțiune a unui singur individ. Numai că noi deseori uităm că tot gînarul de felul lui Mălăiță fac front comun, constituindu-se într-un mastodont care striveste totuși. Asupra acestui Mălăiță colectiv îmi-am îndreptat privirile, domnule elev, încercînd să-i determin necivilitatea și nu existența singulară a caraghiosului cărunt, care de cite ori are ocazia pozează în atotștiutor.

— Prințe, dar dumneata dai acestui cap pătrănit niste proporții enorme, pe care la urma urmei nici nu le merită! Chiar crezi că mă poți convinge că un gînar poate pune în misă care angrenajul politicii de stat în direcțiile pomenite? Cam prea mult, Prințe...

— Da, prea mult, domnule meu, dacă raportăm cele vorbite la aria de acțiune a unui singur individ. Numai că noi deseori uităm că tot gînarul de felul lui Mălăiță fac front comun, constituindu-se într-un mastodont care striveste totuși. Asupra acestui Mălăiță colectiv îmi-am îndreptat privirile, domnule elev, încercînd să-i determin necivilitatea și nu existența singulară a caraghiosului cărunt, care de cite ori are ocazia pozează în atotștiutor.

— Prințe, dar dumneata dai acestui cap pătrănit niste proporții enorme, pe care la urma urmei nici nu le merită! Chiar crezi că mă poți convinge că un gînar poate pune în misă care angrenajul politicii de stat în direcțiile pomenite? Cam prea mult, Prințe...

— Da, prea mult, domnule meu, dacă raportăm cele vorbite la aria de acțiune a unui singur individ. Numai că noi deseori uităm că tot gînarul de felul lui Mălăiță fac front comun, constituindu-se într-un mastodont care striveste totuși. Asupra acestui Mălăiță colectiv îmi-am îndreptat privirile, domnule elev, încercînd să-i determin necivilitatea și nu existența singulară a caraghiosului cărunt, care de cite ori are ocazia pozează în atotștiutor.

— Prințe, dar dumneata dai acestui cap pătrănit niste proporții enorme, pe care la urma urmei nici nu le merită! Chiar crezi că mă poți convinge că un gînar poate pune în misă care angrenajul politicii de stat în direcțiile pomenite? Cam prea mult, Prințe...

— Da, prea mult, domnule meu, dacă raportăm cele vorbite la aria de acțiune a unui singur individ. Numai că noi deseori uităm că tot gînarul de felul lui Mălăiță fac front comun, constituindu-se într-un mastodont care striveste totuși. Asupra acestui Mălăiță colectiv îmi-am îndreptat privirile, domnule elev, încercînd să-i determin necivilitatea și nu existența singulară a caraghiosului cărunt, care de cite ori are ocazia pozează în atotștiutor.

— Prințe, dar dumneata dai acestui cap pătrănit niste proporții enorme, pe care la urma urmei nici nu le merită! Chiar crezi că mă poți convinge că un gînar poate pune în misă care angrenajul politicii de stat în direcțiile pomenite? Cam prea mult, Prințe...

— Da, prea mult, domnule meu, dacă raportăm cele vorbite la aria de acțiune a unui singur individ. Numai că noi deseori uităm că tot gînarul de felul lui Mălăiță fac front comun, constituindu-se într-un mastodont care striveste totuși. Asupra acestui Mălăiță colectiv îmi-am îndreptat privirile, domnule elev, încercînd să-i determin necivilitatea și nu existența singulară a caraghiosului cărunt, care de cite ori are ocazia pozează în atotștiutor.

— Prințe, dar dumneata dai acestui cap pătrănit niste proporții enorme, pe care la urma urmei nici nu le merită! Chiar crezi că mă poți convinge că un gînar poate pune în misă care angrenajul politicii de stat în direcțiile pomenite? Cam prea mult, Prințe...

— Da, prea mult, domnule meu, dacă raportăm cele vorbite la aria de acțiune a unui singur individ. Numai că noi deseori uităm că tot gînarul de felul lui Mălăiță fac front comun, constituindu-se într-un mastodont care striveste totuși. Asupra acestui Mălăiță colectiv îmi-am îndreptat privirile, domnule elev, încercînd să-i determin necivilitatea și nu existența singulară a caraghiosului cărunt, care de cite ori are ocazia pozează în atotștiutor.

— Prințe, dar dumneata dai acestui cap pătrănit niste proporții enorme, pe care la urma urmei nici nu le merită! Chiar crezi că mă poți convinge că un gînar poate pune în misă care angrenajul politicii de stat în direcțiile pomenite? Cam prea mult, Prințe...

— Da, prea mult, domnule meu, dacă raportăm cele vorbite la aria de acțiune a unui singur individ. Numai că noi deseori uităm că tot gînarul de felul lui Mălăiță fac front comun, constituindu-se într-un mastodont care striveste totuși. Asupra acestui Mălăiță colectiv îmi-am îndreptat privirile, domnule elev, încercînd să-i determin necivilitatea și nu existența singulară a caraghiosului cărunt, care de cite ori are ocazia pozează în atotștiutor.

Topiserii de Maria Mancaș

Intrebare. Doar stie fiecare dintre oamenii care s-au interesat de viața mea că mie nu mi-a plăcut niciodată să fiu minat de la spate, indiferent de cine s-ar fi aflat îndărătul meu. Cu-ati mal muli, n-am catadidit să-mi conduc plutonul la moartea de dragul lui Adol' ori a Cînelui Rosu. Eu, domnule elev, n-am fost niciodată slugă în lunga mea viață. Și dacă n-am fost în civilie, cum să putea să accept așa ceva în ipostaza de chemat sub arme? De fapt, nu-i prima oară cînd spăl puțin de pe front. Am făcut-o și în Principatele de odinioară și mai încoace. Ce-l drept, înaintea vremii, cînd vedeam că războiul n-are nimic comun cu dreptatea, dezertam de unul singur. Cum am luat și plutonul după mine. Poate că nu-l luam, dacă s-ar fi deiz de mine măcar un oșez... Și am să-ți redau în amănunt cum s-au petrecut lucrurile, dar înainte de asta să vrea să-ți povestesc, domnule elev, cum s-a petrecut dezertarea din războiul celălalt.

Eram în armata chezară-crălăscă, domnul meu, chemat să apăr periculiul lui Franz Josef, zis Cătarăm. De data aceea plutonul meu se compunea din bosnei și din gura lor auzem zilnic nurnai injurii la adresa atotputernicului bărbat. Dar mai important era pentru mine faptul că, de cite ori avea prilejul, bosniacul se făcea nevăzută. Și prilejuri cite vrei în pozițiile noastre de munte. Așa se face că într-o zi am rămas singur, fără pluton. Am reușit și eu înjurăturile bosniacilor, dar pe româneste și am trecut la italieni. Fără nici o remușcare!

— Probabil că și relieful a fost prilej. Prințe? întreb eu entuziasmat de hotărîrea interlocoarului.

— Muntele îmi întorcea replica la fiecare pas, domnule elev, îmi întorcea replica Prințul Constantin, întinzîndu-mi mîna spre exemplificarea către sîrul de creste ale Obcinilor. Nu-i nici un fel de eroism în treaba asta. Ba din contră, mi-rotăie a lasitate. În momentul acela eu nu mi-am făcut procese de conștiință înfometat cu buzele crăpate de sete, m-am furisat printre stînci, pînă am dat de o văioagă, prin care m-am strecurat pînă dincolo de pozițiile italiene.

Apoi mi-am urmat drumul către localitatea ce se vedea la poalele muntelui, fără să tin seama de suririle de italieni care ureau potecile, îndemîndu-mi măgării încercăci cu munitie și hrană.

— Treceam pe lîngă ei în uniformă austriacă, înarmat și cu decorațiile pe piept. Nu m-a băgat nimeni în seamă. Ba mai mult, un minător de mazări mi-a cerut țigară, i-am oferit-o și mi-am aprins și eu una. Omul a plecat cu măgării lui, iar eu mi-am văzut mal departe de drum.

Ajuns în sătucul de la poalele muntelui, mi-am dat seama unde era comandamentul italian după numărul mare de soldați adunați în jurul unei case. Am trecut printre soldații respectivi și fără să-mi zică nimeni nimic, am intrat în căldire. Aici am expulzat un ofițer italian, care sint sublocotenent austriac și că vreau să mă pedău. Doamne, ce ochi a mai făcut italianul. Într-o clipită mi-a pus pistolul în piept într-un tremur de om care a cîștigat o sumă importantă la loterie. Celălalt mi-au smuls decorațiile și epoleții aruncîndu-le în colț, apoi făcînd o gălăgie infernală au început să-și adjucească captura, adică pe mine, care stăteam cu miinle în sus și mă stăpîneam să nu mă pufnească risul. Caraghiosului pernea de la feptul

fel de eroism în treaba asta. Ba din contră, mi-rotăie a lasitate. În momentul acela eu nu mi-am făcut procese de conștiință înfometat cu buzele crăpate de sete, m-am furisat printre stînci, pînă am dat de o văioagă, prin care m-am strecurat pînă dincolo de pozițiile italiene.

Apoi mi-am urmat drumul către localitatea ce se vedea la poalele muntelui, fără să tin seama de suririle de italieni care ureau potecile, îndemîndu-mi măgării încercăci cu munitie și hrană.

— Treceam pe lîngă ei în uniformă austriacă, înarmat și cu decorațiile pe piept. Nu m-a băgat nimeni în seamă. Ba mai mult, un minător de mazări mi-a cerut țigară, i-am oferit-o și mi-am aprins și eu una. Omul a plecat cu măgării lui, iar eu mi-am văzut mal departe de drum.

Ajuns în sătucul de la poalele muntelui, mi-am dat seama unde era comandamentul italian după numărul mare de soldați adunați în jurul unei case. Am trecut printre soldații respectivi și fără să-mi zică nimeni nimic, am intrat în căldire. Aici am expulzat un ofițer italian, care sint sublocotenent austriac și că vreau să mă pedău. Doamne, ce ochi a mai făcut italianul. Într-o clipită mi-a pus pistolul în piept într-un tremur de om care a cîștigat o sumă importantă la loterie. Celălalt mi-au smuls decorațiile și epoleții aruncîndu-le în colț, apoi făcînd o gălăgie infernală au început să-și adjucească captura, adică pe mine, care stăteam cu miinle în sus și mă stăpîneam să nu mă pufnească risul. Caraghiosului pernea de la feptul

fel de eroism în treaba asta. Ba din contră, mi-rotăie a lasitate. În momentul acela eu nu mi-am făcut procese de conștiință înfometat cu buzele crăpate de sete, m-am furisat printre stînci, pînă am dat de o văioagă, prin care m-am strecurat pînă dincolo de pozițiile italiene.

Apoi mi-am urmat drumul către localitatea ce se vedea la poalele muntelui, fără să tin seama de suririle de italieni care ureau potecile, îndemîndu-mi măgării încercăci cu munitie și hrană.

— Treceam pe lîngă ei în uniformă austriacă, înarmat și cu decorațiile pe piept. Nu m-a băgat nimeni în seamă. Ba mai mult, un minător de mazări mi-a cerut țigară, i-am oferit-o și mi-am aprins și eu una. Omul a plecat cu măgării lui, iar eu mi-am văzut mal departe de drum.

Ajuns în sătucul de la poalele muntelui, mi-am dat seama unde era comandamentul italian după numărul mare de soldați adunați în jurul unei case. Am trecut printre soldații respectivi și fără să-mi zică nimeni nimic, am intrat în căldire. Aici am expulzat un ofițer italian, care sint sublocotenent austriac și că vreau să mă pedău. Doamne, ce ochi a mai făcut italianul. Într-o clipită mi-a pus pistolul în piept într-un tremur de om care a cîștigat o sumă importantă la loterie. Celălalt mi-au smuls decorațiile și epoleții aruncîndu-le în colț, apoi făcînd o gălăgie infernală au început să-și adjucească captura, adică pe mine, care stăteam cu miinle în sus și mă stăpîneam să nu mă pufnească risul. Caraghiosului pernea de la feptul

fel de eroism în treaba asta. Ba din contră, mi-rotăie a lasitate. În momentul acela eu nu mi-am făcut procese de conștiință înfometat cu buzele crăpate de sete, m-am furisat printre stînci, pînă am dat de o văioagă, prin care m-am strecurat pînă dincolo de pozițiile italiene.

Apoi mi-am urmat drumul către localitatea ce se vedea la poalele muntelui, fără să tin seama de suririle de italieni care ureau potecile, îndemîndu-mi măgării încercăci cu munitie și hrană.

— Treceam pe lîngă ei în uniformă austriacă, înarmat și cu decorațiile pe piept. Nu m-a băgat nimeni în seamă. Ba mai mult, un minător de mazări mi-a cerut țigară, i-am oferit-o și mi-am aprins și eu una. Omul a plecat cu măgării lui, iar eu mi-am văzut mal departe de drum.

Ajuns în sătucul de la poalele muntelui, mi-am dat seama unde era comandamentul italian după numărul mare de soldați adunați în jurul unei case. Am trecut printre soldații respectivi și fără să-mi zică nimeni nimic, am intrat în căldire. Aici am expulzat un ofițer italian, care sint sublocotenent austriac și că vreau să mă pedău. Doamne, ce ochi a mai făcut italianul. Într-o clipită mi-a pus pistolul în piept într-un tremur de om care a cîștigat o sumă importantă la loterie. Celălalt mi-au smuls decorațiile și epoleții aruncîndu-le în colț, apoi făcînd o gălăgie infernală au început să-și adjucească captura, adică pe mine, care stăteam cu miinle în sus și mă stăpîneam să nu mă pufnească risul. Caraghiosului pernea de la feptul

fel de eroism în treaba asta. Ba din contră, mi-rotăie a lasitate. În momentul acela eu nu mi-am făcut procese de conștiință înfometat cu buzele crăpate de sete, m-am furisat printre stînci, pînă am dat de o văioagă, prin care m-am strecurat pînă dincolo de pozițiile italiene.

Apoi mi-am urmat drumul către localitatea ce se vedea la poalele muntelui, fără să tin seama de suririle de italieni care ureau potecile, îndemîndu-mi măgării încercăci cu munitie și hrană.

— Treceam pe lîngă ei în uniformă austriacă, înarmat și cu decorațiile pe piept. Nu m-a băgat nimeni în seamă. Ba mai mult, un minător de mazări mi-a cerut țigară, i-am oferit-o și mi-am aprins și eu una. Omul a plecat cu măgării lui, iar eu mi-am văzut mal departe de drum.

Ajuns în sătucul de la poalele muntelui, mi-am dat seama unde era comandamentul italian după numărul mare de soldați adunați în jurul unei case. Am trecut printre soldații respectivi și fără să-mi zică nimeni nimic, am intrat în căldire. Aici am expulzat un ofițer italian, care sint sublocotenent austriac și că vreau să mă pedău. Doamne, ce ochi a mai făcut italianul. Într-o clipită mi-a pus pistolul în piept într-un tremur de om care a cîștigat o sumă importantă la loterie. Celălalt mi-au smuls decorațiile și epoleții aruncîndu-le în colț, apoi făcînd o gălăgie infernală au început să-și adjucească captura, adică pe mine, care stăteam cu miinle în sus și mă stăpîneam să nu mă pufnească risul. Caraghiosului pernea de la feptul

fel de eroism în treaba asta. Ba din contră, mi-rotăie a lasitate. În momentul acela eu nu mi-am făcut procese de conștiință înfometat cu buzele crăpate de sete, m-am furisat printre stînci, pînă am dat de o văioagă, prin care m-am strecurat pînă dincolo de pozițiile italiene.

Apoi mi-am urmat drumul către localitatea ce se vedea la poalele muntelui, fără să tin seama de suririle de italieni care ureau potecile, îndemîndu-mi măgării încercăci cu munitie și hrană.

— Treceam pe lîngă ei în uniformă austriacă, înarmat și cu decorațiile pe piept. Nu m-a băgat nimeni în seamă. Ba mai mult, un minător de mazări mi-a cerut țigară, i-am oferit-o și mi-am aprins și eu una. Omul a plecat cu măgării lui, iar eu mi-am văzut mal departe de drum.

Ajuns în sătucul de la poalele muntelui, mi-am dat seama unde era comandamentul italian după numărul mare de soldați adunați în jurul unei case. Am trecut printre soldații respectivi și fără să-mi zică nimeni nimic, am intrat în căldire. Aici am expulzat un ofițer italian, care sint sublocotenent austriac și că vreau să mă pedău. Doamne, ce ochi a mai făcut italianul. Într-o clipită mi-a pus pistolul în piept într-un tremur de om care a cîștigat o sumă importantă la loterie. Celălalt mi-au smuls decorațiile și epoleții aruncîndu-le în colț, apoi făcînd o gălăgie infernală au început să-și adjucească captura, adică pe mine, care stăteam cu miinle în sus și mă stăpîneam să nu mă p

LITERATURA SOVIETICĂ CONTEMPORANĂ

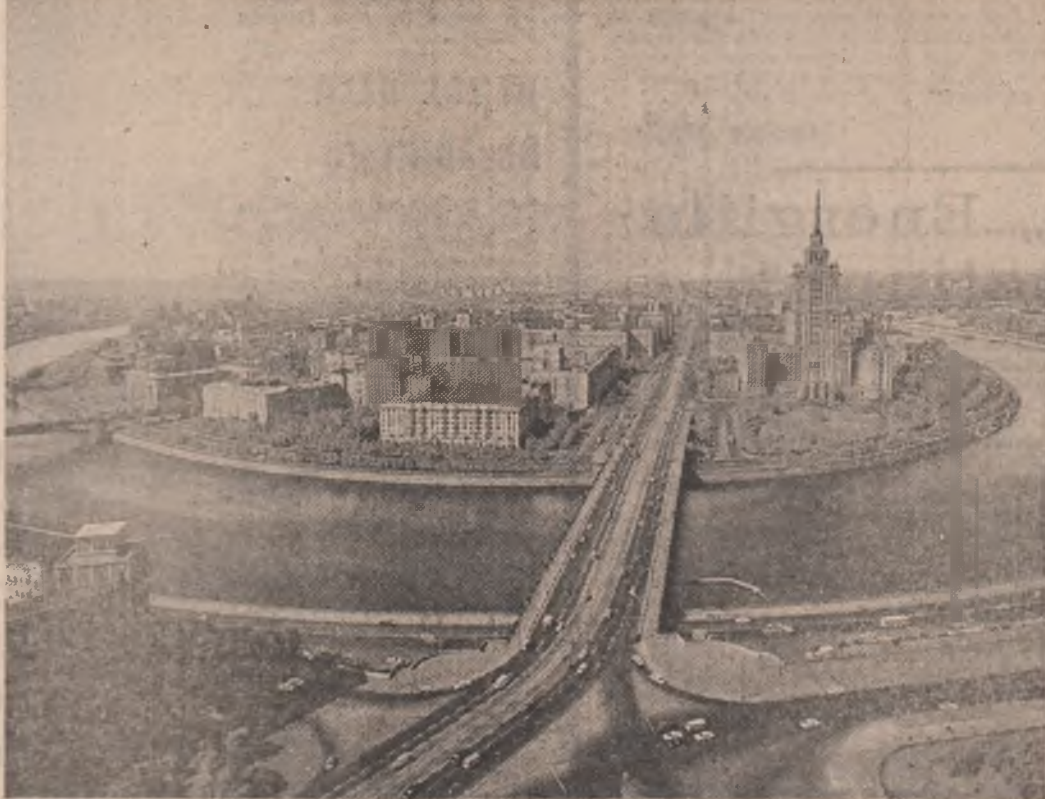
JURI KOJEVNIKOV

Suceava I

Prevestind distrugerea cumpăii cornul lunii s-a infipt în zare dar în calea turcilor-ispită Stă Suceava-platră de-necercare !

Suceava II

Suceava !... Suceava !... Suceava !... Toarece-un fir aspru din albastrul zenit și-n memorie se-mpletete cu slava rădăcinilor care s-au infipt într-un mit Șanțurile-adinei sint de mult nivelate turnuri și păduri sint de-acum amintiri și unde-au fost cruci în pământ îngropate erese acum brazi înalți și subțiri Și unde, Ștefan Vodă, călare se-nțorcea din lupte victorioase nopțile umede pun negre fulare pe zidul de distete timpul ros Și spada-n rugină își mistuie slava sub scutul rotund al pământului greu dar furele-mpletite cîndva de Suceava nu s-or rupe nicicînd... Trăi-vor mereu !

Vedere din Moscova

În România

O ceață grea privea mi-o sugrumă și deaurile le revăd mijind și totul e înveșmântat în brumă ca în bogate mantii de argint... Ca o corolă galbenă se-arată prin piela deasă soarele și-aud un clopoțel ca lacrima curată sunind sfios, departe, către sud Ca norii albi se-ndreapă spre livadă de după moară, turmele de oi din ceturi, lese drumul să le vadă și-nsingurat, se-acunde prin zăvoaie... Cu frigul neputînd să se măsoare pământul înghețat într-adevăr contempla încă razele de soare care se sting în crengile de măr !

În portul Constanța

Pustiu e digul, ros ca un femur iar marea, lăcută, strălucete și-n zărea-ndepărtatului azur doar Eminescu, ngindurat, privește Pe malul mării și-a visat mormintul adgoanele să-l legene ușor un val să-l poarte-n depărtări ca vîntul și să-l vegheze teinul foințor Aici, pe malul mării, bustul lui e dar pe vînt, oriunde-l înălțezi : e teinul lui, în lăși, ca o stăruie și înima-l sub pietre-n București !

Sate în stepă

Sate cu ferestre fără zăre tot privesc fîntînile, pe cînd praful se ridică pînă-n soare ca un abur greu alunece...

Zorile în zare se desfață ca o peruzea se-aprind și ard și ca ochii luminosi de față florile de nalbă rid prin gar :

EVGHENI EVTUȘENKO

Cad zăpezile meru

Cad zăpezile ca în povești dar cu ele de-o fîntină să trăiești, să tot trăiești nu-l, probabil, o puțină Pe-unii, viața l-a înfrînt și se sting în zarile clare mistuindu-se-n pămînt ca zăpezile polare...

Cad zăpezile meru și ca floarea de lucernă am să cad, costi și eu n-astept gloria eternă Că nu sint minuni, o sif și nu-s stea și nici zăpadă dar cum sint n-o să mai fiu niciodată... niciodată !

Făcătoș așa cum sint vîntul l-am stat drept în față și al patriei pămînt l-am iubit mai mult în viață Rusia mi-a fost în gînd și-am iubit-o cit se poate rîurile ei curgînd pe sub așchii revărsate duhul codrilor de pini și-al livezilor sub coasă al lui Stenka și Pușchin și-al bătrînilor de-acasă !

De-a fost greu și-amar, de-a fost n-am rivnit nici un țezaur și-am avut un singur rost : vizul Rusiei deaur ! Și nutrec, ascuns, un dor printre doruri fără de număr ca o aripă de zbor să-l flu parîrile pe umăr Ea, prin vreme de via uită că l-am împletit cîmna mai de preț e Rusia să existe totdeauna !

Albe, cad zăpezile, stămine cum au tot căzut print vreme și ori cîdea și peste mine pe sub cumpene supreme Cad zăpezile și-alerg să vad cum, parcă sub mătură toate urmele se sting de pe albele omături.

Că nu-a veșnie nu sint trist dar ce spun vreau să se știe : — Insmul eu am să exist Rusia cit o să fie !

În românește de Dumitru Balan și Ion Potopin

VLADIMIR BEEKMAN

Călător

Sint călător — că vin sau plec — totuna — n-am timp de mine orice-ar fi să fie, din el o clipă doar își dăruie ție — departe de cămin colind intruna... Dar fără tine nu trăiesc o zi, eu :

ALBINAS BERNOTAS

Iubire

Ce tandra m-atingi și ferit. Dar nu-s chiar aiti de fragilă. Franzlul mi-e doar răcori De-nu viat ca miroș de argilă. Sub pași stieci bălților crapă. Nu-s piatră, doar gheață precară. Sint — prins sub a țernilor apă — De-ar fiu plîpînd de secară.

R. BORODULIN

În casa lui Marc Chagall

Viața se scurgea, Dar el nu da zor Să cirpască streașina țuie Deasupra atelierului Unde locuia memoria. Lucrînd, își pierdea capul, Dar nu se grăbea să-l găsească. Adeseori îl visa Pe prietenul adolescenței, Makar. Făcîndu-și vișii La alde Mark San Peskovatik. Cit despre el, Pin' la suflarea din urmă Si-a tot minat caprele. De unde și-necoro ? Din Cimpiiile Elisee Pe Pășunea Lactee. Caprele erau de prin Vitebk Unde și astăzi Pe o străduță tăcută fără pavele Il așteaptă. Cunoscuta căsuță din curte Scăpată ca prin minune. Neatinșă nici de război, nici de timp. Acolo, pe pervaz, În florile balsaminel Ard stețele coplăriței, În cosmosul cald Al neuitatei Case părintești.

În românește de Ilie Bădicuț

LEONIDA LARI

Fuga

Soare-arzînd orbitor, foc în mine arzînd Fără flăcări, tăcut, răpitor. Pe vechi străzi printre oameni clar eu alergînd Ca o navă, minată de dor.

Oamenii se feresc ca de-un fulger năuc, Ce nu știu pe unde-o cădea. Arbori trîști și bătrîni mai în lături se due, Ziduri surde aud goana mea.

Numai eu nu mă văd, numai eu nu m-aud, Numai eu nu-nțeleg la ce rost, Merg spre gara de nord, nu spre gara de sud, Ca să prînd, să opresc ce a fost.

Merg spre minea eu să rețin încă-un pic O furtună ciudată sub pini : Un suris trecător ce nu spune nimic, O atingere caldă de miini.

Soare-arzînd orbitor, foc în mine arzînd Răpitor, fără flăcări, tăcut, Pe vechi străzi printre oameni clar eu alergînd După dragostea care-a trecut.

Scrisoare lui Eminescu

Umbră nu mă line, pana nu mă doare, — Îmi e lipsă starea ta cuprinzătoare, Moartea mă mai uită, mi-e fidel necazul, — Îmi sint lipsă ochii tăi și-obrazul. C-un inel de aur soarta-mi puse lațul, — Mi-ar mai fi de sprijin glasul tău și brațul Și iubirea-ți tristă ce-o vece-asteaptă, Și-acea nebunie care-l înțeapătă. Da, și nebunia, că de-afta minte E la preț nu simțul, jocul în cuvinte. Și de-afta minte fără dăb și lutul Și se-ngrașă forma, nu și conținutul.

Încolo mi-e bine, de se poate zice, Unul mă bulește, ca să se ridice, Altul mă răvinește la un colț de viață, Dragul nu mă vede, că-i prea multă ceață. Încolo mi-e bine, se întimplă-n fire, Că și-un vîrșe ajunge printre fericiți, Doar citeodată, cînd pășese pe lingă Bustul tău, îmi arde pieptu-n partea stîngă.

Și-mi zic : lată cine își sârșie veacul, Dar nu adunase laurii cu sacul. O, de-aș cețe soartei cel mai mare bine, Face-te-al arlipă, face-m-aș arlipă, Aceleiași păsări măcar pe o clipă,

Să străbatem lumea-n lungul ei și-n latul, Pentru un dor de mare să lăsam uscatul. Și răpiți de oala dulce-nvolburată, Larși pe o clipă să murim odată.

Albă precum e ziua

Albă, precum e ziua care mă începu, pot să inving și-o oaste numai urșita — nu. Prea-l depărtat Izvorul de ale mele căi, ci el departe este și de părinții mei.

Poate-un străbun odală, sacrificat pe-un grui, m-o fi trimis drept veste pentru călăii lui.

Miraj

O lună candidă mă cheamă afară, afară-l frumos de prăpăd, fug umbre cu oamenii lor subțioară, copacii se zmulg către cerul de vară și eu tare-aș vrea să te văd.

Copli visători, ne-am mai line vreo casă netimpul, cînd ne e stăpin, te rupe acum de la somn, de la masă, aș vrea să te mingii, de nimeni nu-mi pasă, nici chiar de fidelul destin.

E totul un vis mișcător, cu uit cum mă cheamă, tu uiți că ai nume, și-o împlie de-un tainic țip.

Rugă de iarnă

Ca apa mai trecătoare pe gesul acest pămîntesc, o, soartă, pe cel ce te are, îngăduie-mi să-l iubesc.

Și mai lunecoasă ca norul, și mai de neprins ca un foc, Pe unde îmi calcă piciorul țarina se strînge la loc.

Ce zic, unde merg, cine știe ce morți de pe-acum mă privesc, o, moarte, pe cel drag și ție îngăduie-mi să-l iubesc.

Îngăduie-mi azi cu-nerarea să ard pentru ultimul cînt, că viața mi-e ca și minsoarea am fost și de-acu nu mai sint. Să-apară o pajiste verde în albul străin, nefiresc, o, doamne pe cel de-a pierde îngăduie-mi să-l iubesc.

CULTURA ROMĂNEASCĂ ÎN LUME

O R.S.F. Iugoslavia. În ziarul Flaka e veltăzimit (Flacăra înfrățirii) din Skopje, Macedonia, care apare de trei ori pe săptămînă, în limba albaneză, pe data de 31 iulie a fost publicat un fragment dintr-o năvelă de Dumitru Balan, „Sile și doctorul pescă la vîntoare” preluată din volumul Leul albăstru, tradus de Baki Ymeri. Fragmentele din această năvelă au fost publicate și în revista Zvezda în limba rusească (Renășterea) din Pristina. În ultimul număr al revistei lunare de literatură „Jehona” (Ecoul), care apare în Skopje, Macedonia, în aceeași traducere au fost publicate în limba albaneză 9 poezii de Marin Sorescu, însoțite de fragmente de critică literară sub semnătura regretatului Mircea Ștefan și note bibliografice despre autor de Virginia Sorescu. Titlurile poeziilor sint publicate și în limba română. Prin diferite reviste literare și ziare din Pristina și Skopje au fost publicate în versiunea lui Baki Ymeri peste 500 de versuri din creația poetică a lui M. Sorescu. Ziarul Flaka e veltăzimit din Skopje, în nr. 3683 conține o recenzie la cartea Un veac de poezie aromână, cu titlul Viera te mirefillia te Vllaheve (Valori autentice ale aromânilor).

Autoorul acestei recenzii publică la rubrica „Soția te veeantă” (Publicații distins) este un-a poet, traducător și prieten al scriitorilor români, Baki Ymeri. PE LUNA JUNIE AL REVISTEI „LIAO WUANG”, care apare la Beijing, este inserat un dialog cu scriitorul Petre Luscaylov. Sint dezbătute probleme ale literaturii pentru copii și tineret, ale literaturii în general. Petre Luscaylov insistă asupra raporturilor dintre totalitatea ideilor și sentimentelor accesibile nu numai copilului sau tînrului și forma specifică de exprimare : aceea din urmă fiind singura condiție care hotărăște receptarea : „în rest, nu există deosebiri între literatura pentru copii și literatura în general”. De asemenea, scriitorul consideră că mediatorul cel mai important între familie și societate rîmănie, și pe mare departe, literatura tînd spre o înaltă finalitate : aceea a realizării schimbului de valori dintre oameni, dintre națiuni. Desigur, n-a fost omis din dialog nici indicele cel mai personal, mai emblematic al literaturii lui Petre Luscaylov, peisajul patriei, el punîndu-și în vedere marca pe psihologia personajelor. De mult succes, alături de traduceri („Năutul rosu” și „Fiul munților”), subliniază revista, s-au bucurat filmele „Aventurile lui Babușca”, „Alarmă în Delta” și „Fiul Munților”, etc. Intrînd simpatia milioanele de nieli spectatori chinezi, secolul al XII-lea. Editorii sint convinși că lucrarea lor va intra în cartea recordurilor Guinness. Cartea cea mai mică din lume a fost expusă de curînd la New Delhi. A fost editată în anul 1933 la o editură în Bombay. Lungimea cărții este de 20 mm iar lățimea de 15 mm. Cele 160 de pagini conțin un mare număr de reproduceri după gravuri din diferite epoci.

REVISTA STRĂINĂ

CUNOSCUTUL CRITIC LITERAR FRANCEZ ROBERT ARCOELI, care aparține într-unul din eseurile sale paradoxale din cititorul care nu revine pentru a citi o carte, acela citește intriga sa viață o singură carte, o singură întimplare pentru ca sensul lecturii nu-l constituie doar urmărirea acțiunii... Acest adevăr este valabil și pentru ultimul roman al scriitorului italian Elsa Morante, intitulat „Arcoeli”, apărut în anul 1962 și redidat recent în Italia. Întimplarea descrisă în roman, captivantă și originală, îl oferă scriitorului posibilitatea de a aborda problematica complexă a destinului omului, folosindu-se de un sistem la fel de complex de factori psihologici, istorici, sociali etc., care alcătuiesc un text care se cheamă să-l recitești. Aceiași lucru s-a petrecut, de altfel, cu toate scrierile ei, dar în primul rînd cu romanul „Întimplarea”, apărut în anul 1974, o imagine a celui de al doilea război mondial oglîndit prin prismă microcosmosului unei familii sărace din Roma. Arcoeli este numele unei fete din Andalusia care nu știe să scrie și să citească, dar care reușește să se mărite — în Italia — cu un ofiter de marină dintr-o familie bogată. Copilul născut din această legătură, un inadaptat, pornește la furt în căutarea mamei sale, singura ființă care l-a lăsat vreo dată. Povestea celor două destine — al mamei și al fiului — legate nu numai prin sânge, dar și printr-o dragoste bolnavicioasă, este construită vertical. Visele, dorințele, spalmate celor doi, joacă în cartea Elsei rolul aceluși rol ca și realitatea socială și istorică.

Arcoeli

Abundența detaliilor creează în „Arcoeli” o țesătură narativă care te convînce că orice realitate poate fi surprinsă din cele mai diferite unghiuri. Din această perspectivă, imaginea unui om, apărută fără legături clare cu lumea înconjurătoare și imposibil să intre în relații fructuoase cu aceasta, înceapă să păstreze un echilibru între realitate și ficțiune.

SCRITORUL FRANCEZ PHILIPPE EBLY a publicat în anul 1974 un număr impresionant de lucrări pentru copii și tineret. Din multe titluri aparute sub semnătura lui amintim : „Fulgurul nelămurit”, „Fugarul din anul al doilea”, „Cum să dăm un înțeles negru” etc.

Cărțile lui Eby nu sint aventuri pur și simplu, eroii lui sint băieți obișnuiți aflați în situații dramatice, limită din care reușesc să evadeze, să fuge grație unei imagini lor, gradului lor de inventivitate și perspicacitate. Chiar dacă în cea mai mare parte a cazurilor eroii lui Eby se lîmbă pe Terra, aceasta nu înseamnă că ei nu evoluează și printr-o lume extraterestră. Care cititor tînr nu ar vrea să facă parte din trionful care se trezeste în mijlocul unui pustiu mexican, unde au ajuns din pură întimplare ? Care cititor ar vrea să devină prietenul indienilor de aici — corolii pară din miturile ancestrale care dau dovadă de spirit de sacrificiu și prietenie pentru a salva pe eroii noștri ? Și care cititor tînr, dar nu numai tînr, nu ar fi fascinat să se trezească în locul eroilor lui Philippe Eby în plin Egipt, pentru a se lîmbă cu se devolvă printr-o omenie a celor vechi, avînd în spate însă experiența și cunoștințele la care îi dau dreptul cuceririle științifice și tehnice, ale culturii contemporane.

Acesta ar fi titlul din gîndurile care îl însoțesc pe tînrul cititor care se apleacă cu răbdare și mîgăla asupra ultimelor cărți care poartă numele lui Philippe Eby și care se numesc „Întoarcearea din țara fără întoarceare”.

CEA MAI MARE PICTURĂ MURALĂ DIN LUME va fi realizată pe peretele unui baraj din preajma așezării franceze Tignes din apropierea frontierei dintre Franța și Italia. Ea va avea 180 x 230 metri. Pictorul Jean-Marie Perret a realizat împreună cu patru colaboratori o frescă imensă care înfățișează muntele lui Hercule.

CELEBRA CAFENEA GJON DIN MADRID, care își sârbătorește centenarul la sfîrșitul acestui an, va fi scoasă la licitație. Timp de un secol ea a fost locul preferat de întîlnire a unor vestiți artiști, oameni de știință, oameni politici.

Se pare că cel mai vestit vizitator al acestei cafenele a fost marele romanțier Ernest Hemingway.

CEA MAI GREA CARTE DIN LUME cîntărește 110 kg, cu toate că grosimea ei are doar 30 cm. Cartea cîntărește 1 000 pagini, are ca titlu „L'Enkirkidon” într-o editură franceză și cuprinde citate din lucrările unor călugări din

LA JUMĂTĂTEA LUNII AUGUST 1988. A APĂRUT LA NEW YORK o masivă biografie consacrată popularului „Cîntăreț și compozitor John Lennon. Autoorul acestei lucrări, care înmănunchează peste 400 pagini, este Albert Goldman, profesor de limba și literatura engleză la Universitatea Columbia, îns care pînă la apariția acestei cărți nu a avut nici o legătură cu muzica. După propria mărturisire, Goldman nu numai că nu iubeste muzica formației Beatles și de John Lennon, dimpotrivă urăște tot ce este legat de numele formației, de muzica lor.

Atunci de ce a scris Goldman această biografie ? În mod cert pentru a distruge personalitatea și titlul lui Lennon, cel care a exprimat ca nimeni altul rădăcirile și protestul generației sale, pentru a-l defăima în fața milioanele de oameni, a tinerilor în primul rînd. Este limpede că Goldman nu face parte din rîndul celor cărora le este drag cîntecul lui John Lennon. „Give Peace a Chance”, mesajul lui antirăzboinic.

Goldman lansează atacuri violente împotriva lui Lennon pe care îl învinovătește de lucruri oribile — inclusiv crime — în sprînjina cărora aduce și „amatori”. De subliniat faptul că din cele 1 200 persoane chestionate de autor, nici unul nu l-a cunoscut cu adevărat de John Lennon, în schimb, prietenii adevărați, membrii familiei etc., nu au fost abordat de Goldman, care se vrea și se consideră autoorul unei cărți „obiective”.

Împotriva aberațiilor cuprinse în cartea aceasta vîdit tendințioasă s-au ridicat cu vehemență oameni care l-au cunoscut bine pe marele cîntăreț și interpret. Potrivit părerii mai multor personalități ale vieții politice și culturale americane, Goldman a înțeles să distruagă imaginea luminoasă de care Lennon a lăsat-o contemporanilor, urmașilor, Paul McCartney, fost membru al formației Beatles, cel mai apropiat de Lennon dintre toți membrii grupului, a declarat preset : „Cartea lui Goldman este o porcărie respingătoare ! Ți sfătuiesc pe toți să n-o cumpere, să n-o citească”.

DINTRE CĂRȚILE ȘI 4 DINTRE PISELE DE TEATRU ALE AGATHI M. C. CHRISTIE (1891-1976) au fost traduse pînă la sfîrșitul anului 1987 în peste o sută de limbi din țări de pe toate continentele. Agatha Christie face parte din rîndul primilor cinci cei mai citiți scriitori din lume.

Tirajul total al cărților ei apărute pînă în prezent în întreaga lume este de peste 600 milioane exemplare !

WILLIAM STYRON, NASCUT ÎN ANUL 1923 LA BRIDGEPORT statul Virginia, este astăzi unul dintre romanțierii cei mai cunoscuți și mai citiți din Statele Unite ale Americii. Prin cele două romane ale sale, Styron demonstrează — împotriva teoreticienilor — lor pesimiști — că romanul american nu și-a trăit încă viața, că el este la fel de robust, de vitalizant cum era pe vremea lui Hemingway, fiind tot mai puternic ancorat în realitățile Americii.

Un exemplu este și „Alegerea Sophiei”, apărut în anul 1978 și redidat de multă ori pînă în prezent, ultima dată la începutul acestui an și transpus pe ecran cu Meryl Streep în rolul titular. Este un roman autobiografic în care el, povestitorul și spoveditorul Sophiei, trăiește împreună cu aceasta toate suferințele și dilemele trecutului, toate chinurile prezentului. Sintem martorii primiei ei mari iubiri dar, în același timp, urâmii și procesul pe care l-am putea numi nasterea unui mare autor, capabil să zguduie conștiința Americii.

„Alegerea Sophiei” William Styron încearcă o analiză profundă a fascismului, influența lui nefastă asupra omului de rînd, și al lui asupra dîntro-o perspectivă așa-zisă personală, a individului. Asemeni lui William Faulkner, Styron își plasează eroii într-un profund context istoric și psihologic al adevărului vieții, care se învîrșește de fapt în jurul unei și aceleiași întrebări cheie : confruntarea modului de a gîndi al americanului cu realitatea fascismului.

„Alegerea Sophiei” este un roman plin de tensiune de la prima pînă la ultima pagină, cu o acțiune care se dezvoltă pe parcursul unei citiri care de multe ori pare că se apleacă asupra Sophiei și despre epetă fascismului.

SPORT

Făcînd focul cu lemne de măsline

Ultimul biboloi al toamnei, ieșit din boarea Giuleștiiului, dansează pe globul sacimului desfrunzit. Iată, am învățat să facem focul și cu lemne de măsline ; adică, miercuri, i-am învățat, după bulgari, și pe greci. Iar norocul, care de obicei ne vulgariza destinul, a țînut cu noi pînă noaptea țirizii, ceea ce vrea să zică, nici mai mult nici mai puțin, că bulgarii, la Copenhaga, i-au scos pe danezii din cursa pentru Italia '90. Le string mina ca om parșiv ce sint. Pe stadionul Steaua, în fața a vreo cînspe mii de spectatori (căci nu mai mergem la teren cu zecele de mii și-n huruit de talângi, decît atunci cînd vine Măradona, de mină cu Guillit, și Van Basten), le-am smuls grecilor de sub picioare insula cu care-și închipuiau că-au pornit să luncce prin mările lor calde spre Sicilia. Jocul inspirat al formației conduse de Jenei și Drăgușin ne-a umplut de încîntare. Am învîns cu 3-0, puteam înscris încă de trei sau patru ori — și e păcat că n-am făcut-o, pentru că golaverajul e și el o lovitură de bardă — am fost stăpîni absoluți al terenului, nelăsînd o clipă de respiro adversarului și ne-am scaldat minute lungi și lacome, în banii de aur ai bucuriei. Trăgînd pe nări mahorca frunzelor de toamnă și lustruînd între dește giuvaierul victoriei — cit n-aș da ca altouî acestă să ne acopere mereu și palmele și brațele — pot spune cu toată

gura că la ora actuală sintem în stare să punem pe jar multe din marile echipe ale lumii și să le venim de hac. În grupa noastră, cu toate că nu e bine să te lauzi, sintem torentul care nimește morile de vînt. Dar, în noianul întîmplărilor ce se petrec de-a lungul bălăției pentru un catarg și un steag în Cetatea eternă, brutalitatea slută a și început și scoată cap de năpărcă. Depășii fizic, tehnic și tactic, jucătorii greci s-au dedat la groșolăni inadmisibile și pe un maidan de mahala, lovindu-i pe băieții noștri cu coatele, cu picioarele, cu capul, și toate astea sub ochii arbitrilor austriaci Hubert Forstinger, intrat în arenă sub formă de cal troian și care, dacă nu-i bolnav de orbul gînilor (boala se vindecă prin ungerea organului vătămăat cu un praț de sare amestecată cu patru doze de scuipat) e pur și simplu sotul a trei fete din Cytera, Lesbos și Corint. Eu zic că orice arbitru părintinor, ca să nu scriu hotăr, e concurentul doilea pot să-i spargă, trîntindu-l de pămînt, fără să fii pedepsit. Vine o altă miereure de foc. Le doresc băieților de la Steaua, Dinamo și Victoria o zi la capătul căreia luna să ni se arate la feareastră ca un pui de pînă cu aripile deschise. Fazanul să le rămîie fazanilor. Succes.

Fănuș Neagu

Lucafăarul

Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA

Redactor șef : Nicolae Dan Frunteletă Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncți), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA : București, Piața Științei nr. 1. Tel. 17 33 09 ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 96 Tiparul executat la : COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTIINȚII